

УДК 159.9

Марк КАМИНІН,

*Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського, м. Одеса*

СПІВВІДНОШЕННЯ ПОКАЗНИКІВ РЕВНОЩІВ ТА ІДЕНТИЧНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

У статті подані результати теоретико-емпіричного дослідження співвідношення показників ревнощів та ідентичності особистості; висвітлюється психологічна суть феномену ідентичності особистості у концепції континуально-ієрархічного підходу. Ревнощі розглядаються як почуття, а також ревновість як властивість у структурі характеру особистості. Емпіричне дослідження спрямоване на встановлення кореляційних зв'язків між показниками ревнощів та ідентичності на формально-динамічному, змістовно-особистісному та нормативному рівні особистості; побудову профілів особливостей перебування ревнощів за різних статусів професійної, гендерної та особистісної ідентичності.

Ключові слова: ідентичність особистості, ревнощі, ревновість, континуально-ієрархічний підхід.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Вибір теми обумовлений відсутністю системних досліджень, що стосуються проблеми співвідношення ідентичності та виявів ревнощів особистості. У науковій літературі існують деякі фрагментарні теоретичні узагальнення щодо особливостей взаємозв'язку ревнощів з аспектами ідентичності. Наприклад, зустрічається часткова інформація щодо дослідження впливу релігійної, гендерної, професійної ідентичності

© Каминін М.

на переживання та виникнення ревнощів у працях Н. Дмитрієвої [1], Р. Грановської, Г. Іконнікової, Е. Ільїна, В. Райха, І. Степанової, Г. Уайта, К. Хорні, Л. Щеглова та ін., а також щодо психологічного впливу вікового аспекту формування ідентичності на переживання ревнощів у дослідженнях Е. Еріксона [6], М. Кляйн, Т. Прокоф'євої та ін. Також зустрічаються думки відносно зв'язку сформованості особистісної ідентичності та виявів ревнощі у працях Я. Спірідонова [3], Е. Фромма [4], Л. Шнейдер [5] та ін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано вирішення даної проблеми та які опирається автор. Широке поширення у психології терміна “ідентичність” пов'язують з ім'ям Е. Еріксона, який визначив ідентичність як найважливішу характеристику цілісності і зрілості особистості, інтеграцію переживання людиною своєї totoжності з певними соціальними групами та почуття безперервності власного буття [6].

Зважаючи на багатоаспектність феномену ідентичності, ми у своїй роботі використовуємо ті авторські підходи відносно розуміння ідентичності особистості, що були теоретичною базою для створення методик, використаних нами у цьому повідомленні.

Дж. Марсія емпірично обґрунтовує статуси ідентичності, виділяючи серед них присвоєну ідентичність, за якої особистість поступово усвідомлює певні дані про себе (громадянство, ім'я, рівень задатків і под.), та досягнуту ідентичність, яка проходить становлення через прийняття самостійних рішень особистістю про те, ким їй бути. Людина рухається у своєму розвитку від присвоєної до досягнутої ідентичності, стикаючись з її кризами.

Подальший розвиток теорії статусів ідентичності ми знаходимо у Л. Б. Шнейдер, вона виділяє такі статуси ідентичності:

1. Передчасна ідентичність, що виникає в тих випадках, коли особистість робить мало незалежних життєвих виборів, ідентичність не усвідомлюється.

2. Дифузна ідентичність, якій відповідає знижена інтелектуальна самостійність, особливо при вирішенні складних завдань у стресових ситуаціях.

3. Мораторій – це статус ідентичності, за якого людина перебуває у стані кризи ідентичності й активно намагається його вирішити.

4. Досягнута ідентичність – статус ідентичності, яким володіє людина, що сформувала певну сукупність особистісно значущих для неї цілей, цінностей та переконань. Репрезентацією досягнутої ідентичності є позитивне самоставлення при позитивному оцінюванні власних якостей та стабільного зв'язку з соціумом, а також повної координатії механізмів ідентифікації і відокремлення.

5. Псевдопозитивна ідентичність – стабільне заперечення своєї унікальності або, навпаки, її амбітне підкреслення, хворобливе неприйняття критики на свою адресу, низька рефлексія [5, с. 65–67].

Автор у своєму підході виділяє такі сфери спрямованості ідентичності, як особистісна, гендерна та професійна.

Професійна ідентичність – об'єктивна та суб'єктивна єдність з професійною групою, справою, яка обумовлює спадкоємність професійних характеристик (норм, ролей і статусів).

Особистісна ідентичність – відчуття і усвідомлення унікальності свого “Я” в його неповторності особистісних якостей, за наявності своєї приналежності соціальній реальності.

Гендерна ідентичність – єдність поведінки та самосвідомості індивіда, який орієнтується на вимоги відповідної статевої ролі [5, с. 64].

Проблемою ідентичності займаються психологи різних наукових парадигм, та ці дослідження виявляють широку специфіку розуміння ідентичності. Існує достатньо багато авторських концепцій ідентичності (А. Ватерман, Е. Еріксон, Дж. Марсія, Д. Мід, А. Сергеева [2], Л. Шнейдер та ін.).

У нашому дослідженні ми ґрунтувалися на розумінні феномену ідентичності як багаторівневого утворення, що запропоноване А. В. Сергеевою на основі континуально-ієрархічного підходу розуміння особистості О. П. Саннікової. З позицій цього підходу ідентичність розуміється як результат активної інтеграції усіх характеристик особистості (психофізіологічних, особистісних, соціальних, духовних та ін.), які взаємодіють між собою та об'єднані у цілісну структуру. Ідентичність особистості розглядається на трьох рівнях: формально-динаміч-

ному, що представлений сукупністю тих властивостей, які відображають форму та динаміку протікання ідентичності особистості; змістовно-особистісному рівні, який включає в себе показники ідентичності, пов'язані зі спрямованістю та мотиваційною сферою особистості, та нормативному рівні, що характеризує ті особливості ідентичності особистості, які формуються під впливом суспільних, моральних, культурних знань і нормативних вимог до ідентичності [2, с. 100].

Розглядаючи теоретичні положення стосовно проблеми ревнощів у психології, можна сказати, що вони носять міждисциплінарний характер. Ревнощі найчастіше розглядаються у контексті емоційної сфери особистості та вивчаються у шлюбно-любовних відносинах. Деякі особливості особистостей, схильних до переживання ревнощів, описують А. Адлер, Н. Дмитрієва та Ц. Короленко [1], З. Фрейд, Е. Фромм, К. Хорні та ін.

З одного боку, ідентичність визначається власною ієрархією самовизначень особистості, з іншого – виходить із проєкції себе у соціальний простір з метою її підтвердження від інших у всіх сферах взаємодії. Л. Б. Шнейдер описує механізми викривлення особистісної ідентичності – по-перше, через відмову від власної незалежності, яка виявляється у психологічному мазохізмі, що супроводжується підкресленням “Ми” за рахунок “Я” [5, с. 23]. При цьому відбувається втеча від власного “Я”, на порожнє місце ядра особистості зводиться значимий “Інший”, який може бути певною ідеалізованою психологічною реінкарнацією батьків – цей психологічний процес також описується Е. Фроммом [4]. Означений процес може призводити до розвитку так званого страждальницького типу ревнощів з характерним для нього самозвинуваченням. По-друге, криза ідентичності може бути подана в іншій полярності: “Перестати бути собою можна у тому випадку, якщо постійно існувати у режимі агресії, виконувати свої бажання за рахунок енергії інших людей” [5, с. 25]. Почуття володіння унеможливорює терпимість до недоліків, прощення помилок, воно стимулює ревнощі, призводить до розвитку недовіри та підозрливості [1, с. 130].

Отже, **метою статті** є виклад результатів теоретико-емпіричного дослідження взаємозв'язку показників ревнощів та ідентичності особистості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дані про зв'язок ревнощів та ідентичності особистості, що отримані у ході теоретичного аналізу проблеми, дозволили припустити, що означені феномени можуть виявляти взаємну детермінацію.

Зважаючи на логіку дослідження, нами підібраний відповідний психодіагностичний інструментарій: процедура “Розміщення себе на шкалах ідентичності” А. В. Сергеевої (модифікація методики Т. Дембо і С. Я. Рубінштейн), тест двадцяти висловлювань “Хто Я” М. Куна, Т. Макпартленда в інтерпретації Т. В. Румянцевої, що дає інформацію про показники змістовно-особистісного рівня ідентичності особистості; інтерв'ю Дж. Марсія та С. Арчера в адаптації О. А. Карабанової, В. Р. Орестової, що дає можливість зібрати кількісні та якісні ознаки (у вигляді розгорнутої відповіді на запитання анкети) нормативного рівня ідентичності. Для діагностики статусів гендерної, особистісної та професійної ідентичності використовувалася методика Л. Б. Шнейдер. Для вимірювання рівня ревнощів особистості ми використовували опитувальник ревнощів Л. Чурсанової та багаторівневу шкалу ревнощів Пфайфер-Вонга.

Кількісний аналіз проводився з використанням SPSS 13.0 for Windows.

Вибірку дослідження склали 68 студентів магістратури Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Слід зазначити, що ми отримали значущі коефіцієнти кореляції показників ревнощів з більшістю показників формально-динамічного рівня ідентичності, окрім показників гнучкості у знаходженні ідентичності та широти у пошуках ідентичності.

Результати, подані у табл. 1, свідчать про наявність таких взаємозв'язків:

показник СІ виявляє значущі від'ємні зв'язки на 5 %-му рівні з більшістю показників ревнощів: ПР, ККР, ЗПР;

показник ВТС виявляє значущі від'ємні зв'язки на 1 %-му та 5 %-му рівнях з більшістю показників ревнощів: ПР, ККР, ПКР, ЗПР;

показник ППІ характеризується додатними зв'язкам на 5 %-му рівні з такими показникам ревнощів, як ПР, ЕКР, ЗПР;

показник ЛЗІ виявляє від'ємні зв'язки на 5 %-му рівні з показниками ПР та ПКР;

показник БПС виявляє істотні додатні зв'язки на 1 %-му та 5 %-му рівнях з показниками ККР, ЕКР, ЗПР;

показник АБІ характеризується також додатним зв'язком на 5 %-му рівні з показником ККР.

Таблиця 1

**Значимі коефіцієнти кореляцій між показниками
формально-динамічного рівня ідентичності
та ревнощами особистості**

Методики визна-чення ревнощів	Компо-ненти	Показники формально-динамічного рівня за мето-дикую "Розміщення себе на шкалах ідентичності"					
		СІ	ВТС	ППІ	ЛЗІ	БПС	АБІ
Методика Чурсанової	ПР	-134*	-239*	205*	-182*		
Багаторівнева шкала ревнощів Пфайфер-Вонга	ККР	-121*	-363**			166*	201*
	ЕКР			179*		316**	
	ПКР		-183*		-310**		
	ЗПР	-164*	-137*	157*		224*	

Примітка. Тут і в інших таблицях за текстом: 1) нулі та коми не позначені; 2)* – $p < 0,05$; ** – $p < 0,01$; 3) умовні позначення формально-динамічних показників ідентичності: СІ – стійкість ідентичності, ВТС – відчуття тотожності себе, ППІ – потреба у пошуку ідентичності, ЛЗІ – легкість знаходження ідентичності, БПС – безперервність у пошуку себе, АБІ – активність у будівництві ідентичності; 4) показники за методикою багаторівневої шкали ревнощів: ККР – когнітивний компонент ревнощів, ЕКР – емоційний компонент ревнощів, ПКР – поведінковий компонент ревнощів, ЗПР – загальний показник ревнощів.

Подальше дослідження було спрямоване на виявлення взаємозв'язків між показниками змістовно-особистісного рівня ідентичності та ревнощами особистості. Результати кореляційного аналізу подані у табл. 2.

Таблиця 2

Значимі коефіцієнти кореляцій між показниками змістовно-особистісного рівня ідентичності та ревнощами особистості

Методики визначення ревнощів		Методика визначення статусів ідент. Шнейдер.			Методика "Хто Я"					
		ОІ	ГІ	ПрІ	СІ	ОсІ	СР	Пр.	Кул	Реф.
Методика Чурсанової	ПР	283*	-269*	-520**	304**	-304**	197*	164*	228*	-294*
	ККР				277*	-277*	306**	195*		-289*
Багаторівнева школа ревнощів Цфайфер-Вонга	ЕКР				195*	-195*		342**		-259*
	ПКР			-368**	235*	-235*				
	ЗПР			-278*	310**	-310**		349**		-337**

Примітка. 1) Система скорочень показників змістовно-особистісного рівня ідентичності: ОІ – особистісна ідентичність, ГІ – гендерна ідентичність, ПрІ – професійна ідентичність; СІ – соціальна ідентичність, ОсІ – особистісна ідентичність, СР – соціальна-рольова спрямованість ідентичності, ОсІ – особистісна спрямованість ідентичності, СР – соціально-рольова ідентичність, Пр – професійна ідентичність, Кул. – культурна ідентичність, Реф. – рефлексивна ідентичність.

Результат табл. 2 свідчать про наявність істотних зв'язків показників ревнощів з усіма показниками змістовно-особистісного рівня ідентичності, крім показника сімейної спрямованості соціальної ідентичності особистості.

Отримані результати свідчать про наявність таких взаємозв'язків: показник ОІ додатньо корелює з показником ревнощів за методикою Л. Чурсанової на 5 %-му рівні; показник ПІ виявляє від'ємний зв'язок на 5 %-му рівні з показником ПР;

показник ПрІ від'ємно корелює на 5 %-му та 1 %-му рівнях з такими показниками ревнощів, як: ПР, ПКР, ЗПР.

Слід зазначити, що для розуміння зв'язків статусів особистісної гендерної та професійної ідентичності з ревнощами особистості не досить доречно використовувати лише кореляційний аналіз, оскільки як субнормальні, так і супернормальні показники за статусами ідентичності виражають різні вияви неоптимального розвитку та відповідають передчасній та псевдопозитивній ідентичності. Тому для демонстрації особливостей ревнощів осіб з різними статусами ідентичності ми використовували метод побудування профілів за середніми арифметичними значеннями показників ревнощів у середині кожного статусу особистісної, гендерної та професійної ідентичності.

Протилежні за своєю суттю за методикою "Хто Я" соціальна та особистісна ідентичність виявили таку закономірність кореляції з показниками ревнощів: соціальна ідентичність особистості додатньо корелює на 5 %-му та 1 %-му рівнях з усіма показниками ревнощів, відповідно показники особистісної ідентичності корелюють з ними від'ємно.

Усередині соціальної ідентичності ми виявили такі значущі кореляції: соціально-рольові ознаки ідентичності характеризуються додатніми зв'язками на 5 %-му рівні з показниками ПР, ККР; професійна ідентичність додатньо корелює на 5 %-му та 1 %-му рівнях з такими показниками ревнощів, як ПР, ККР, ЕКР та ЗКР; культурна ідентичність додатньо корелює з показником ПР.

Усередині особистісної ідентичності ми виявили, що рефлексивна ідентичність від'ємно пов'язана на 5 %-му та 1 %-му рівні з показниками ПР, ККР, ЕКР, ЗПР; тоді як показник фізичного Я не виявляє значущих кореляцій з ревнощами особистості.

Подальше дослідження було спрямоване на виявлення взаємозв'язків між показниками соціально-імперативного (нормативного)

рівня ідентичності та ревностями особистості. Результати кореляційного аналізу подані у табл. 3.

Таблиця 3

**Значимі коефіцієнти кореляцій між показниками
соціально-імперативного (нормативного) рівня
ідентичності та ревностями особистості**

Метод визначення ревностей		Кількісні показники за інтерв'ю Дж. Марсія та С. Арчера							
		1	2	3	4	5	6	7	8
Методика Чурсанової	ПР		378**		504**	242*		314**	566**
	ККР			-399**		-235*			
Багаторівнева школа ревностей Пфайфер-Вонга	ЕКР	386**					-202*		
	ПКР	328**			505**	540**		201*	499**
	ЗПР	393**	235*		287*				292*

П р и м і т к а. Система скорочень показників соціально-імперативного рівня ідентичності: 1 – рівень значення працевлаштування, 2 – значення вибору вступу у шлюб, 3 – професійні плани, 4 – значення власної ролі чоловіка (жінки), 5 – значення власного батьківства, 6 – релігійна ідентичність, 7 – політична ідентичність, 8 – гендерна ідентичність.

Показники ревностей мають значущі кореляції з більшістю ознак імперативного рівня ідентичності, окрім рівня значення подальшої освіти та кар'єри.

Подані результати свідчать про наявність таких кореляцій:

показник 1 виявляє додатні кореляції на 1 %-му рівні з показниками ЕКР, ПКР та ЗКР;

показник 2 демонструє додатні кореляції на 1 %-му та 5 %-му рівнях з показниками ПР та ЗПР;

показник 3 від'ємно пов'язаний на 1 %-му рівні з показником ККР;

показник 4 додатньо корелює на 1 %-му рівні з такими показниками ревностей, як ПР та ПКР, та на 5 %-му рівні з показником ЗПР;

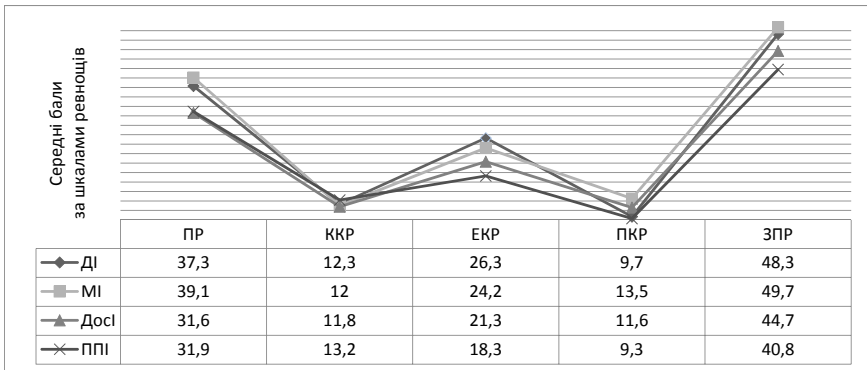
показник 5 додатньо корелює на 5 %-му та 1 %-му рівнях з показниками ПР та ПКР та від’ємно пов’язаний з показником ККР;

показник 6 від’ємно корелює з показником ЕКР на 5 %-му рівні;

показник 7 виявляє додатні кореляції на 1 %-му та 5 %-му рівнях з показниками ПР та ПКР;

показник 8 виявляє додатні кореляції на 1 %-му та 5 %-му рівнях з показниками ПР, ПКР та ЗПР.

За результатами дослідження (рис. 1) у групі досліджуваних не зафіксовано жодного представника з передчасною особистісною ідентичністю, статус дифузної ідентичності мають 6 (8,8 %) респондентів, мораторію – 16 (23,5 %), досягнутої – 14 (20,6 %), псевдопозитивної особистісної ідентичності – 32 (47,1 %). Найбільш високі показники за шкалами ревнощів зафіксовано у групах досліджуваних з такими статусами, як мораторій та дифузна ідентичність, найменші – зі статусами досягнутої та псевдопозитивної ідентичності.

Рис. 1. Профілі ревнощів осіб з різними статусами особистісної ідентичності:

ПП – передчасна ідентичність; ДІ – дифузна ідентичність; МІ – мораторій ідентичності; ДосІ – досягнута ідентичність; ППІ – псевдопозитивна ідентичність

У групі досліджуваних виокремлено 4 особи (5,9 %) зі статусом передчасної гендерної ідентичності, 30 осіб (44,1 %) зі статусом дифузної гендерної ідентичності, 15 (22 %) – зі статусом мораторію, 10 (14,7 %) – зі статусом досягнутої та 9 осіб (13,3 %) зі статусом псевдопозитивної гендерної ідентичності.

Результати, наведені у рис. 2, свідчать, що найвищі показники за шкалами ревнощів зафіксовані у групі з дифузною гендерною ідентичністю, найнижчі – у групі з досягнутою та псевдопозитивною гендерною ідентичністю.

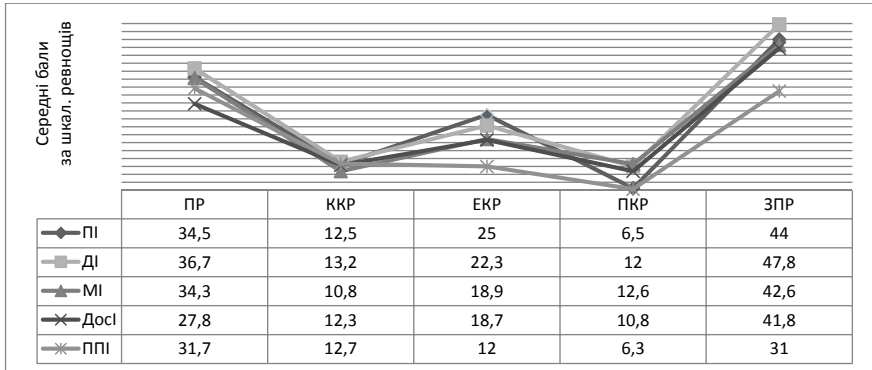

Рис. 2. Профілі ревнощів осіб з різними статусами гендерної ідентичності

За результатами дослідження (рис. 3) нам удалось зареєструвати 5 осіб (7,4 %) з передчасною, 15 (22 %) з дифузною, 17 (25 %) зі статусом мораторію, 14 (20,6 %) з досягнутою та 17 (25 %) з псевдопозитивною професійною ідентичністю.

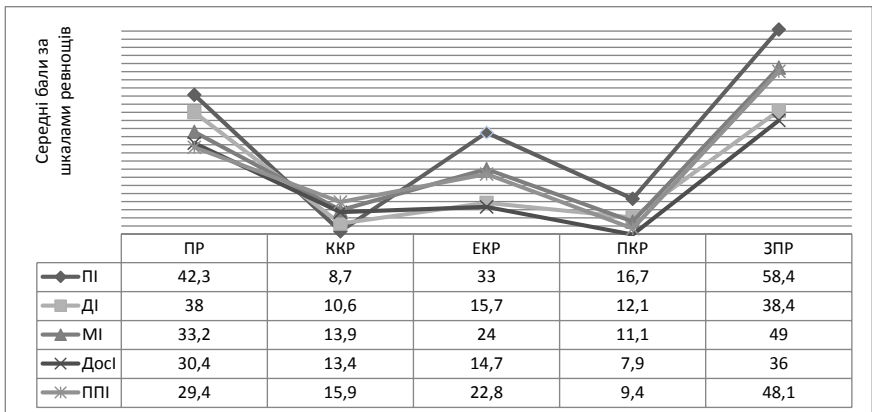

Рис. 3 Профілі ревнощів осіб з різними статусами професійної ідентичності

Найбільш високі результати за показниками ревнощів спостерігаються у групі з передчасною професійною ідентичністю, найменші – у групі зі статусом досягнутої професійної ідентичності. Крім того, у групах псевдопозитивної та мораторію професійної ідентичності спостерігаються високі значення емоційного компонента ревнощів при тому, що інші показники мають низькі значення.

Висновки. У результаті теоретико-емпіричного дослідження встановлено, що ревнощі та ідентичність особистості мають складні взаємозв'язки, на основі чого ми можемо зробити такі висновки:

1. Ревнощі особистості пов'язуються з низькими стійкістю ідентичності, легкістю її знаходження та відчуттям тотожності себе. Тобто для особистості, схильної до переживання ревнощів, характерне нестійке відчуття тотожності самій собі, наявність психічного напруження у її знаходженні. Крім того, ревнощі особистості пов'язані з підвищеними показниками потреби у пошуку ідентичності та безперервності у пошуку себе, що, на нашу думку, може свідчити про те, що ревнощі запускають механізми трансформації ідентичності.

2. Ревнощі додатньо корелюють з настановою особистості на свої соціальні статуси і від'ємно – з рефлексивною настановою. Така динаміка свідчить про те, що особистість, для якої більш значущі процеси соціальної стратифікації, відчуває потребу у занятті більш високого місця у соціальному ранжируванні (найбільш тісні взаємозв'язки отримані з параметром професійної ідентичності) та їй відповідає настанова на почуття володіння і суперництва, з якими пов'язані ревнощі.

3. Більшість показників соціально-імперативного рівня ідентичності пов'язані додатньо з ревнощами. Найбільш тісні взаємозв'язки отримані з рівнем значущості працевлаштування, власної ролі чоловіка (жінки) та гендерної ідентичності.

4. Найменші значення показників ревнощів зафіксовані у групах досліджуваних зі статусами сформованої позитивної та псевдопозитивної ідентичності, які характеризуються схвальним самоставленням. Найбільш високі значення – у групах зі статусом дифузної ідентичності, що пов'язано з низьким рівнем стійкості до стресу. Також

отримані високі значення ревнощів у групі з передчасною професійною ідентичністю.

Список використаної літератури

1. Короленко Ц. П. Сексуальность в постсовременном мире / Ц. П. Короленко, Н. В. Дмитриева. – М. : Академический проект; Культура, 2011.
2. Сергеева А. В. Психология интегральной идентичности : монография / А. В. Сергеева. – Одесса : Лерадрук, 2013.
3. Спиридонов Я. В. Динамическая модель ревности: концептуальные, клинические и функциональные аспекты / Я. В. Спиридонов // Журнал практической психологии и психоанализа. – 2013. – № 2.
4. Фромм Э. Бегство от свободы / Э. Фромм. – М. : Прогресс, 1990.
5. Шнейдер Л. Б. Личностная, гендерная и профессиональная идентичность. Теория и методы диагностики / Л. Б. Шнейдер. – М. : МПСИ, 2007.
6. Эриксон Э. Идентичность: юность и кризис / Э. Эриксон ; [пер. с англ.; общ. ред. и предисл. А. В. Толстых]. – М. : Издательская группа “Прогресс”, 1996.

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор Сергеева А. В.

Стаття надійшла до редакції 5.05.2016

Камынин М. Соотношение показателей ревности и идентичности личности

В статье представлены результаты теоретико-эмпирического исследования соотношения показателей ревности и идентичности личности, освещается психологическая суть феномена идентичности личности в концепции континуально-иерархического подхода. Ревность рассматривается как чувство, а также рассматривается ревнивость как свойство в структуре характера личности. Эмпирическое исследование направлено на установление корреляционных связей между показателями ревности и идентичности на формально-динамическом, содержательно-личностном и нормативном уровне личности; построение профилей особенностей переживания ревности при различных статусах профессиональной, гендерной и личностной идентичности.

Ключевые слова: *идентичность личности, ревность, ревнивость, континуально-иерархический подход.*

Катунін М. **Correlation of jealousy and identity of personality**

Choosing a theme is given the lack of work on the issue of identity influence on the individual experience of jealousy. In our study, we understand identity as a multi-level structure, by Professor A. Sergeeva. Identity in this theory is the result of the integration of the personality characteristics that interact with each other and integrated into a coherent structure. Considering the theoretical position on the issue of jealousy in psychology it can be said that they have an interdisciplinary character, jealousy often discussed in the context of emotional sphere of personality and studied in an intimate relationship, but is not limited to them. The purpose of this article is to present the results of theoretical and empirical research of the relationship indicators jealousy and personal identity. The study found that jealousy and personal identity are complex relationships, based on which we can make the following conclusions:

1. Jealousy is associated with low stability identity, low ease of finding identity, low sense of self identity. That is, for a person prone to experiencing the feeling of jealousy is characteristic of unstable identity itself, the presence of mental stress in its finding. Furthermore, jealousy of the person associated with enhanced requirements in the search of identity and continuity in the search itself, which in our opinion may indicate that jealousy triggers transformation of identity.

2. Jealousy is positively correlated with attention to the social status of the person and negatively with a reflection on the quality of their own qualities. This pattern indicates that the person for which a significant processes of social stratification feels the need for more high-class place in the social ranking (the closest relationship obtained professional identity parameter), and it corresponds to the sense of ownership and competition, which are associated with jealousy.

3. Most of the indicators of social-imperative levels of identity are connected positively with jealousy personality. The closest relationship

obtained with a significance level employment opportunities, the spouse's own role and gender identity.

4. The lowest values of jealousy indices recorded in the groups studied with the status was positive and false-positive identity, which are characterized by the self-beneficial. Highest Group status diffuse identity that is connected with a low level of resistance to stress. high values of jealousy is also obtained in the group with premature professional identity.

Keywords: *identity, jealousy, continual-hierarchical approach.*